

JACEK DROGOSZ

Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy

e-mail: jacek.drogosz@opi.org.pl

PUBLIKACYJNY DOROBEK NAUKOWY O TEMATYCE BIBLIOLOGICZNEJ I INFORMATOLOGICZNEJ W LATACH 2017-2021 W ŚWIETLE EWALUACJI POLSKIEJ NAUKI



Jacek Drogosz jest pracownikiem Działu Zasobów Informacyjnych Ośrodka Przetwarzania Informacji PIB, gdzie zajmuje się pracami związanymi z procesem ewaluacji nauki. W latach 1994-2016 pracował w bibliotekach naukowych i publicznych. W pracy bibliotekarskiej zajmował się głównie wdrażaniem systemów informatycznych i digitalizacją. Pomysłodawca i współrealizator projektu digitalizacji „Polskiej Bibliografii Lekarskiej 1901-1939”. Autor publikacji m.in. w czasopismach „Forum Bibliotek Medycznych”, „Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej”, „Guliwer”, „Bibliotekarz”, „Przegląd Biblioteczny”, „Studia Prawno-Ekonomiczne”.

SŁOWA KLUCZOWE: Ewaluacja nauki. Bibliologia i informatologia. Nauki o komunikacji społecznej i mediach. Czasopisma naukowe. Wydawnictwa naukowe. Konferencje naukowe.

ABSTRAKT: Artykuł prezentuje analizę polskiego dorobku publikacyjnego pracowników naukowych zajmujących się tematyką bibliologiczną i informatologiczną, która stanowiła do 2018 r. samodzielną dyscyplinę naukową. Dorobek pochodzi z lat 2017-2021. **Teza/cel artykułu** – Celem badania jest wskazanie najpopularniejszych czasopism, wydawnictw i konferencji naukowych publikujących prace związane z badaną tematyką oraz porównanie wyników z dorobkiem sprawozdanym w poprzedniej ewaluacji. **Metody badań** – Materiał opracowany

został na podstawie danych z dorobku naukowego sprawozdanego w aplikacji SEDN w procesie parametryzacji w 2022 r. Po przeanalizowaniu metadanych wszystkich sprawozdanych publikacji wyodrębniono te, które dotyczą badanej tematyki. Dane o czasopismach i wydawnictwach zostały uszeregowane metodą rankingowania. Podano również krótko informacje o materiałach konferencyjnych. **Wyniki/wnioski** – Analiza wykazała, że pomimo likwidacji dyscypliny naukowej bibliologia i informatologia, rankingi zbytnio nie odbiegają od tych sprzed czterech lat. Badana tematyka w polskiej nauce wciąż funkcjonuje podobnie, wykazując się silną tożsamością. Pomimo przewidywań o konieczności zmian wybieranych czasopism i wydawnictw, autorzy publikacji konsekwentnie trzymają się dotychczasowych tradycji publikowania. Wskazano, że reprezentatywność analizowanych publikacji w dorobku naukowym badanej dyscypliny jest mniejsza.

WSTĘP

Proces ewaluacji działalności naukowej przeprowadzony w 2022 r. objął dorobek z lat 2017-2021. Powodem przedłużenia okresu sprawozdawczego z 4 lat do 5 była pandemia COVID-19 (Zdziebłowski, 2020; MEiN, 2020). Ponadto ocena dorobku naukowego odbywała się na innych zasadach niż 5 lat wcześniej. Istotne znaczenie miało rozporządzenie z 2018 r. wprowadzające nową klasyfikację dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, gdzie usunięto z dziedziny nauk humanistycznych dyscyplinę „bibliologia i informatologia” (Głowacka, 2021).

ZMIANY ZASAD EWALUACJI W PORÓWNANIU Z ROKIEM 2017

Zmieniona została podstawa prawna przeprowadzenia procesu ewaluacji. Straciły moc akty prawne z lat 2010-2016, na których opierała się ewaluacja z 2017 r. (Drogosz, 2020).

Podstawą prawną kolejnej oceny parametrycznej przeprowadzonej w 2022 r. były:

– Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce,

– Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce,

– Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych

– Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych,

– Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej,

– Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie danych przetwarzanych w Zintegrowanym Systemie Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on.

Wymienione przepisy do czasu rozpoczęcia procesu ewaluacji podlegały kilku nowelizacjom.

Dla analizy piśmiennictwa o tematyce bibliologicznej i informatologicznej kluczowe okazało się rozporządzenie dotyczące dziedzin i dyscyplin naukowych. Z wykazu usunięta została dyscyplina „bibliologia i informatologia”, a jej zakres wszedł w skład o wiele szerszej tematycznie dyscypliny jaką są „nauki o komunikacji społecznej i mediach” (Głowacka, 2021). Stąd nie było możliwości automatycznego wyodrębnienia interesujących nas publikacji, ale wyszukanie ich wymagało analizy całej puli publikacji zgłoszonych do ewaluacji jako osiągnięcia naukowe.

Na podstawie Rozporządzenia z 7 listopada 2018 r. zasadniczo zmieniono wykaz czasopism, za publikacje w których przyznawane były punkty ewaluacyjne. Na chwilę rozpoczęcia procesu oceny parametrycznej obowiązywały wykaz czasopism i konferencji naukowych opublikowany 21 grudnia 2021 r. oraz wykaz wydawnictw naukowych z dn. 22 lipca 2021 r. (MEiN, 2021 a, b). W porównaniu z wykazem czasopism obowiązującym przy poprzedniej ewaluacji, aktualny zawierał o kilkanaście tysięcy czasopism więcej, z drugiej zaś strony – nie ujęto w nim wielu tytułów, zwłaszcza krajowych. Wykaz wydawnictw naukowych obowiązywał po raz pierwszy.

Ewaluacja przeprowadzona w 2022 r. objęła 291 podmiotów naukowych, w których ewaluowanych było 117 855 osób. Liczba publikacji sprawozdanych do ewaluacji wyniosła 707 862 (OPI PIB, 2022).

Osiągnięcia oceniane były w zakresie trzech kryteriów:

Kryterium I. Poziom naukowy lub artystyczny prowadzonej działalności – obejmowało osiągnięcia:

- publikacje,
- patenty,
- prawa ochronne,
- prawa hodowców do odmian roślin.

Kryterium II. Efekty finansowe badań naukowych i prac rozwojowych – obejmowało:

- projekty naukowe,
- przychody z komercjalizacji oraz z usług badawczych .

Kryterium III. Wpływ działalności na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki (ocena ekspercka) uwzględniało opisy wpływu działalności na społeczeństwo i gospodarkę (OPI PIB, 2022).

CEL BADANIA

Niniejsza analiza dotyczy jedynie osiągnięć z kryterium I, konkretnie publikacji naukowych. Ma ona na celu:

1. Wyodrębnienie podmiotów specjalizujących się w tematyce bibliologii i informatologii, co poparte jest liczbą publikacji o tej tematyce.

2. Określenie dyscyplin naukowych, do jakich przypisane zostały publikacje o tematyce bibliologicznej i informatologicznej (poza pracami przypisanymi do nauk o komunikacji społecznej i mediach).

3. Na podstawie danych dotyczących artykułów z czasopism naukowych – stworzenie rankingu czasopism naukowych dotyczących tematyki bibliologicznej i informatologicznej.

4. Na podstawie danych dotyczących monografii naukowych (autorstwo – redakcja naukowa – autorstwo rozdziału) – wyszczególnienie najpopularniejszych wydawnictw publikujących wydawnictwa zwarte z zakresu bibliologii i informatologii.

5. Na podstawie sprawozdanych materiałów konferencyjnych – określenie, w jakich konferencjach uczestniczyli pracownicy naukowci zajmujący się tematyką bibliologiczną i informatologiczną (Kancelaria Sejmu RP, 2022).

PODMIOTY NAUKOWE ORAZ PRACOWNICY NAUKOWI PODDANI BADANIU

Wszystkie publikacje sprawozdane w procesie ewaluacji podzielono na dwie grupy i z każdej z nich wyodrębniono te, które tematycznie związane są z tematyką bibliologiczną i informatologiczną.

Pierwsza grupa – to wszystkie publikacje pracowników, którzy zadeklarowali je w dyscyplinie „nauki o komunikacji społecznej i mediach”. Spośród tej grupy wyodrębniono publikacje dotyczące badanej tematyki. W wątpliwych przypadkach, brano pod uwagę:

– czasopismo, w jakim opublikowano artykuł, lub monografię, w której opublikowano rozdział: czy czasopismo / monografia dotyczy tematyki bibliologiczno-informatologicznej;

– specjalizacja zawodowa, wykształcenie oraz dorobek publikacyjny danego autora – czy zajmuje się on tematyką bibliologiczno-informatologiczną;

– jednostka organizacyjna zatrudniająca autora – czy jest to instytut, katedra bądź zakład zajmujący się przedmiotową tematyką.

W tej grupie wyodrębniono 6368 publikacji, z czego przedmiotową tematykę określono jako wiodącą dla 1426 i w tej liczbie znalazło się:

– 715 artykułów,

– 109 monografii autorskich,

- 70 redakcji monografii,
- 513 rozdziałów,
- 19 materiałów konferencyjnych.

Druga grupa objęła publikacje pracowników, którzy zadeklarowali dyscyplinę inną niż wyżej wymieniona. W tym przypadku konieczne było wyodrębnienie z bazy tych publikacji, których słowa z tytułu (a właściwie ciągi liter) wskazywałyby na przedmiotową tematykę (przykładowo: „biblio”, „librar”, „science+information”). Spośród wyselekcjonowanych w ten sposób tytułów odrzucono te, które nie dotyczyły badanej tematyki. (Odrzucono np. analizy piśmiennictwa w różnych dyscyplinach, gdzie wykorzystano jedynie narzędzia bibliometryczne lub opublikowano tylko zestawienie bibliograficzne.) Ponadto, jeśli któraś publikacja kwalifikowała się, sprawdzany był również pozostały dorobek jej autora. Poprzez wyszukiwanie z bazy wyodrębniono 1542 publikacje, z czego – po szczegółowej analizie tytułów – jako związane z przedmiotową tematyką określono 675 publikacji, w tym:

- 352 artykuły,
- 46 monografii autorskich,
- 23 redakcje monografii,
- 240 rozdziałów,
- 14 materiałów konferencyjnych.

Publikacje z pierwszej grupy pochodziły z 24 podmiotów naukowych, od 209 autorów.

Maksymalna liczba publikacji jednego autora wyniosła 28.

Podmioty z najliczniejszym dorobkiem publikacyjnym bibliologiczno-informatologicznym:

- Uniwersytet Warszawski – 240,
- Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie – 213,
- Uniwersytet Jagielloński w Krakowie – 212,
- Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu – 187,
- Uniwersytet Wrocławski – 181,
- Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach – 110.

Publikacje z drugiej grupy zostały sprawozdane w 63 podmiotach przez 281 autorów. Maksymalna liczba publikacji jednego autora wyniosła 32.

Podmioty z tej grupy, które sprawozdały najwięcej publikacji z przedmiotowej tematyki:

- Uniwersytet Śląski w Katowicach – 158,
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – 42,
- Uniwersytet Gdański – 40,
- Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – 39,
- Uniwersytet Łódzki – 35,

- Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie – 35,
- Uniwersytet Rzeszowski – 32,
- Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – 31,
- Uniwersytet Wrocławski – 29,
- Uniwersytet Jagielloński w Krakowie – 26.

W tym miejscu warto przyrzeć się dyscyplinom, w jakich zostały sprawozdane publikacje z tej grupy. Przedstawia się to następująco:

- nauki o kulturze i religii – 233,
- historia – 113,
- literaturoznawstwo – 73,
- filozofia – 36,
- pedagogika – 35,
- językoznawstwo – 34,
- nauki o bezpieczeństwie – 30,
- nauki o zarządzaniu i jakości – 30,
- architektura i urbanistyka – 13,
- nauki prawne – 12,
- nauki o sztuce – 12,
- pozostałe dyscypliny łącznie – 56.

ARTYKUŁY W CZASOPISMACH NAUKOWYCH

Najpopularniejsze czasopisma naukowe wśród bibliologów i informatologów (pierwsze 30) przedstawia tabela 1.

Z zestawienia wynika, że specjaliści od bibliologii i informatologii najczęściej wybierają do publikacji swych prac polskie czasopisma. W czołowej trzydziestce znalazły się tylko trzy czasopisma zagraniczne (z USA, Szwecji i Wielkiej Brytanii) zawierające po pięć artykułów polskich autorów i plasujące się dopiero od 27. pozycji. Punktację polskich czasopism z czołówki określić można jako średnią (najczęściej 40-70 pkt). Prawie 1/3 tytułów stanowią tu pięciopunktowe czasopisma spoza wykazu. Zdecydowana większość czasopism powiązana jest z przedmiotową tematyką (i przez to przypisana do dyscypliny „nauki o komunikacji społecznej i mediach”). Ciekawostką jest to, że dwa najwyżej punktowane w 2022 r. polskie czasopisma w tej grupie (100-punktowe: „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne” oraz „Prace Filologiczne. Literaturoznawstwo”) nie są formalnie z tą tematyką powiązane. Niemal wszystkie polskie czasopisma znalazły się w ministerialnym wykazie czasopism jako wybrane z bazy ERIH+ lub poprzez program WCN (Wsparcie Czasopism Naukowych). Wyjątek stanowi tu czasopismo „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”, zajmujące się dosyć obszerną tematyką (uwzględniające

Tabela 1. Ranking najpopularniejszych czasopism dla publikacji o tematyce bibliologicznej i informatologicznej

Pozycja w rankingu	Tytuł czasopisma	ISSN	Dyscypliny wg wykazu	Kraj	Pkt w ewaluacji 2022	Pkt w wykazie 2023	Liczba artykułów 2017-2022	Podstawa zamieszczenia w nowym wykazie
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis I Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia	2081-1861	nauki o komunikacji społecznej i mediach	Polska	70	100	76	ERIH+
2	Przegląd Biblioteczny	0033-202X	nauki o komunikacji społecznej i mediach	Polska	70	140	63	WCN
3	Rocznik Historii Prasy Polskiej	1509-1074	historia; literaturoznawstwo; nauki o komunikacji społecznej i mediach	Polska	70	140	59	ERIH+
4	Zagadnienia Informatyki Naukowej	0324-8194	nauki o komunikacji społecznej i mediach	Polska	40	40	58	WCN
5	Z Badań nad Książką i Księgozbiorem Historycznymi	1897-0788	historia; językoznawstwo; literaturoznawstwo; nauki o komunikacji społecznej i mediach	Polska	20	40	42	Scopus
6	Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy	1734-6576	-	Polska	5	5	40	-
7	Toruńskie Studia Bibliologiczne	2080-1807	nauki o komunikacji społecznej i mediach	Polska	20	20	28	ERIH+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
8	Nowa Biblioteka	1505-4195	-	Polska	5	5	20	-
9-10	Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne	0518-3766	historia; nauki o kulturze i religii; nauki o sztuce; nauki teologiczne	Polska	100	100	19	WCN
9-10	Folia Bibliologica	1230-2376	-	Polska	5	5	19	-
11	Acta Universitatis Lodzianis. Folia Librorum	0860-7435	nauki o komunikacji społecznej i mediach	Polska	5	20	18	-
12-13	Roczniki Biblioteczne. Czasopismo poświęcone kulturze książki i komunikacji piśmiennej	0080-3626	językoznawstwo; literaturoznawstwo; nauki o kulturze i religii; nauki o komunikacji społecznej i mediach	Polska	40	70	14	ERIH+
12-13	PTINT Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej	1230-5529	-	Polska	5	5	14	-
14-15	Studia Medioznawcze	1641-0920	nauki o komunikacji społecznej i mediach	Polska	40	40	12	WCN
14-15	Folia Toruniensia	1641-3792	nauki o komunikacji społecznej i mediach	Polska	20	20	12	ERIH+
16	Prace Filologiczne. Literaturoznawstwo [PFLIT]	2084-6045	literaturoznawstwo	Polska	100	100	10	ERIH+
17-18	Zeszyty Prasoznawcze	0555-0025	nauki o komunikacji społecznej i mediach	Polska	40	70	9	ERIH+
17-18	Biblioteka i Edukacja	2299-565X	-	Polska	5	5	9	-
19-20	Biblioteka	1506-3615	archeologia; filozofia; historia; językoznawstwo; literaturoznawstwo; nauki o kulturze i religii; nauki o sztuce; nauki o komunikacji społecznej i mediach	Polska	40	40	8	ERIH+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
19-20	Zarządzanie Biblioteką	2081-1004	nauki o komunikacji społecznej i mediach	Polska	20	20	8	Dec. MEIN
21-22	Galicja. Studia i materiały	2450-5854	filozofia; historia; literaturoznawstwo; nauki o kulturze i religii; nauki o sztuce	Polska	70	70	7	WCN
21-22	Fides Biuletyn Bibliotek Kościelnych	1426-3777	-	Polska	5	5	7	-
23-26	Bibliotekarz Podlaski. Ogólnopolskie naukowe pismo bibliotekoznawcze i bibliologiczne	1640-7806	literaturoznawstwo; nauki o kulturze i religii	Polska	40	70	6	WCN
23-26	Forum Bibliotek Medycznych	1899-5829	archeologia; filozofia; historia; językoznawstwo; literaturoznawstwo; nauki o kulturze i religii; nauki o sztuce	Polska	20	20	6	ERIH+
23-26	Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie	1642-2503	nauki o polityce i administracji	Polska	5	20	6	-
23-26	Studia o Książce i Informacji	2300-7729	-	Polska	5	5	6	-
27-30	Journal of Academic Librarianship	0099-1333	architektura i urbanistyka; nauki o komunikacji społecznej i mediach	USA	200	200	5	WoS, Scopus
27-30	Information Research – An International Electronic Journal	1368-1613	nauki o komunikacji społecznej i mediach; nauki o zarządzaniu i jakości	Szwecja	70	70	5	WoS, Scopus
27-30	Library Hi Tech	0737-8831	informatyka techniczna i telekomunikacja; nauki o komunikacji społecznej i mediach	Wielka Brytania	70	70	5	WoS, Scopus
27-30	Filoknos. Children's Literature – Cultural Mediation – Anthropology of Childhood	2082-9310	literaturoznawstwo	Polska	40	70	5	ERIH+

aspekty historii, językoznawstwa i literaturoznawstwa), które trafiło do wykazu z racji indeksowania w bazie Scopus. W czołówce znalazło się tylko jedno czasopismo 200-punktowe – „Journal of Academic Librarianship” – wydawane w USA i uwzględniające w swych publikacjach aspekty architektury.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że w 2023 r. niektórym z tych czasopism podniesiono punktację o 1-2 progi punktowe (MEiN, 2023).

Jak wyglądało publikowanie polskich artykułów w czasopismach z poszczególnych krajów:

- w polskich czasopismach (201 tytułów) znalazło się 832 artykuły,
- w 21 czasopismach brytyjskich opublikowano 37 artykułów. Najpopularniejsze brytyjskie czasopismo to 70-punktowe „Library Hi Tech”, w którym znalazło się pięć polskich artykułów,
- w siedmiu czasopismach wydawanych w USA opublikowano 14 artykułów. Najpopularniejsze amerykańskie czasopismo to 200-punktowy „Journal of Academic Librarianship”, w którym również znalazło się pięć polskich artykułów,
- kolejnym państwem, w którego czasopismach Polacy publikowali swe prace, była Ukraina W tamtejszych siedmiu czasopismach znalazło się 12 polskich artykułów. Najwięcej – cztery artykuły w periodyku spoza wykazu MEiN „Людинознавчі студії”.

Na dalszych miejscach znalazły się Niemcy i Holandia (po osiem artykułów) oraz Czechy, Hiszpania i Szwajcaria (po sześć).

Najwyżej punktowane czasopisma (200 i 140 pkt) popularne wśród bibliologów i informatologów przedstawia tabela 2.

W 2023 r. do najwyżej punktowanych czasopism dołączyły „Przegląd Biblioteczny” oraz „Rocznik Historii Prasy Polskiej”, uzyskując po 140 pkt. (MEiN, 2023).

MONOGRAFIE NAUKOWE I ROZDZIAŁY W MONOGRAFIACH

Monografie naukowe i zamieszczone w nich rozdziały to kolejna grupa osiągnięć w zakresie dorobku publikacyjnego. Ich punktacja uzależniona jest od podstawowej punktacji przyznanej danemu wydawnictwu publikującemu monografię, podanej w wykazie wydawnictw naukowych opublikowanym przez MEiN (MEiN, 2021a).

Tabela 3 przedstawia ranking wydawnictw, w których zostały opublikowane monografie będące osiągnięciami (całościowo lub jako rozdziały) autorów powiązanych z bibliologią lub informatologią. W tabeli została podana punktacja podstawowa – zgodna z opublikowanym wykazem. Należy zaznaczyć, że w przypadku przypisania publikacji do dziedziny

Tabela 2. Ranking najwyższej punktowanej czasopism popularnych wśród polskich bibliologów i informatologów

L.p.	Tytuł czasopisma	ISSN	Dyscypliny wg wykazu	Kraj	Pkt w ewaluacji 2022	Liczba artykułów 2017-2022	Podstawa zamieszczenia w nowym wykazie
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Journal of Academic Librarianship	0099-1333	architektura i urbanistyka; nauki o komunikacji społecznej i mediach	USA	200	5	WoS, Scopus
2	Information Sciences	0020-0255	informatyka techniczna i telekomunikacja; inżynieria biomedyczna; inżynieria mechaniczna; nauki o zarządzaniu i jakości; informatyka;	USA	200	1	WoS, Scopus
3	Muzeológia a kulturné dedičstvo – Museology and Cultural Heritage	1339-2204	archeologia; historia; nauki o kulturze i religii; nauki o sztuce;	Słowacja	200	1	WoS, Scopus
4	Nature	0028-0836	multidyscyplinarne	Wielka Brytania	200	1	WoS, Scopus
5	Studia Aurea-Revista de Literatura Espanola y Teoria Literaria del Renacimiento y Siglo de Oro	1988-1088	literaturoznawstwo	Hiszpania	200	1	WoS
6	Česká Literatura	0009-0468	literaturoznawstwo	Czechy	140	3	WoS, Scopus
7	College & Research Libraries	0010-0870	nauki o komunikacji społecznej i mediach	USA	140	3	WoS, Scopus

1	2	3	4	5	6	7	8
8	Journal of Informetrics	1751-1577	informatyka techniczna i telekomunikacja; inżynieria biomedyczna; nauki o komunikacji społecznej i mediach; nauki o zarządzaniu i jakości; nauki prawne; informatyka	Holandia	140	2	WoS, Scopus
9	Research Evaluation	0958-2029	nauki o kulturze i religii; nauki o komunikacji społecznej i mediach; nauki o zarządzaniu i jakości; nauki prawne; nauki socjologiczne; pedagogika	Wielka Brytania	140	2	WoS, Scopus
10	Energy and Buildings	0378-7788	architektura i urbanistyka; automatyka, elektronika i elektrotechnika; inżynieria lądowa i transport; inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka; nauki leśne; rolnictwo i ogrodnictwo; nauki chemiczne;	Szwajcaria	140	1	WoS, Scopus
11	Heritage Science	2050-7445	archeologia; historia; nauki o kulturze i religii; nauki o sztuce; architektura i urbanistyka; inżynieria biomedyczna; inżynieria lądowa i transport; inżynieria materiałowa; nauki leśne; nauki chemiczne	Wielka Brytania	140	1	WoS, Scopus
12	Skandinavskaya Filologiya	0202-2397	historia; językoznawstwo; literaturoznawstwo	Rosja	140	1	WoS

Źródło: oprac. własne.

nauk humanistycznych, społecznych lub teologicznych (co miało miejsce w zdecydowanej większości sprawozdanych publikacji badanego zbioru), indywidualna punktacja była odpowiednio podwyższana wg szczegółowych zapisów rozporządzenia o ewaluacji (Kancelaria Sejmu RP, 2022).

Tabela 3. Wydawnictwa najpopularniejsze dla publikacji o tematyce bibliologicznej i informatologicznej.

Miejsce w rankingu	Wydawca	Łączna liczba publikacji	Liczba monografii	Liczba rozdziałów	Wykaz 2021	Pkt. za monografię	Pkt. za rozdział
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich	107	37	70	Poziom I	80	20
2	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	41	13	28	Poziom I	80	20
3	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy	22	8	14	Poziom I	80	20
1	2	3	4	5	6	7	8
4	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie	21	10	11	Poziom I	80	20
5-6	Uniwersytet Śląski w Katowicach	20	8	12	Poziom I	80	20
5-6	Uniwersytet Wrocławski	20	7	13	Poziom I	80	20
7	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	18	9	9	Poziom I	80	20
8	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	17	13	4	Poziom I	80	20
9	Uniwersytet Łódzki	13	7	6	Poziom I	80	20
10-12	Brill	7	1	6	Poziom II	200	80

1	2	3	4	5	6	7	8
10-12	Oficyna Wydawnicza ASPRA	7	2	5	Poziom I	80	20
10-12	Wydawnictwo Uczelniane Wyższej Szkoły Gospodarki	7	2	5	Poziom I	80	20
13-16	Wydawnictwo Naukowe Silva Rerum	6	1	5	Poziom I	80	20
13-16	IGI Global	6	1	5	-	20	5
13-16	Wydawnictwo Gnome	6	1	5	Poziom I	80	20
13-16	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	6	6	0	Poziom I	80	20

Źródło: oprac. własne.

Wśród wydawców publikacji o tematyce bibliologiczno-informatologicznej niekwestionowanym liderem pozostaje Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich – podobnie, jak w czasie ewaluacji z 2017 r. (Drogosz, 2020). Wydawnictwo SBP specjalizuje się w badanej tematyce, wydając publikacje nie tylko naukowe. Przypisane było do prawie 11% wszystkich osiągnięć związanych z monografiami w badanym materiale. Świadczy to o tym, że tematyka bibliologiczno-informatologiczna jest w praktyce wyraźnie wyodrębniona, jeśli się ją porówna z oficjalnie przyjętymi dyscyplinami naukowymi.

Kolejne miejsca – do dziewiątego włącznie – zajmują wydawnictwa uniwersyteckie. Na dalszych miejscach pojawiają się komercyjne wydawnictwa, które nie są bezpośrednio związane z podmiotami naukowymi. Należy zaznaczyć, że wśród pierwszych 16 wydawnictw tylko jedno nie znalazło się w wykazie ministerialnym, ale też tylko jedno zostało ujęte na II poziomie.

W badanym materiale znalazło się 5 wydawnictw z poziomu II:

- Brepols Publishers (autorstwo 1 monografii),
- Brill – (redakcja 1 monografii i autorstwo 6 rozdziałów),
- John Benjamins Publishing Company (autorstwo dwóch rozdziałów w jednej monografii),
- Routledge (autorstwo dwóch rozdziałów w dwóch różnych monografiach),
- Harrassowitz Verlag (autorstwo trzech rozdziałów w jednej monografii).

PUBLIKACJE W MATERIAŁACH KONFERENCYJNYCH

Publikacje w materiałach konferencyjnych stanowiły jedynie margines sprawozdanego dorobku bibliologów i informatologów. Powodem tego jest zamieszczenie w wykazie punktowanych konferencji naukowych wyłącznie konferencji przypisanych do dyscyplin informatyka oraz informatyka techniczna i telekomunikacja.

W przypadku publikacji z lat 2017-2018 uwzględniano tu jeszcze konferencje odnotowane w bazie WoS bez względu na tematykę. Z tego okresu sprawozdano po jednej publikacji z następujących konferencji:

- International Conference on Scientometrics and Informetrics [ISSI] (Wuhan, 16-20 października 2017),
- Annual International Conference of Education, Research and Innovation [ICERI] (Sevilla, 12-14 listopada 2018),
- European Conference on Information Literacy [ECIL] (Sain Malo, 18-21 września 2017),
- International Conference on Digital Information Management [ICDIM] (Fukuoka, 12-14 września 2017),
- International Conference on Education and Educational Psychology [ICEEPSY] (Porto, 11-14 października 2017).

W latach 2017-2021 obowiązywał jednocześnie ministerialny wykaz konferencji (MEiN, 2021b). Spośród konferencji punktowanych w tym wykazie znalazło się kilka, do których przypisane zostały publikacje w omawianej tematyce:

Za 70 pkt:

- International Business Information Management [IBIMA] – pięć publikacji: jedna z roku 2018 (Sevilla), dwie z roku 2019 (Madryt), dwie z 2020 r. (Sevilla),
- International Conference on Knowledge-Based and Intelligent Information and Engineering Systems [KES] – dwie publikacje z 2021 r. (Szczecin),
- European, Mediterranean and Middle Eastern Conference on Information Systems [EMCIS] – jedna publikacja z 2017 r. (Coimbra).

Za 20 pkt:

- International Conference on Agents and Artificial Intelligence [ICA-ART] – z publikacja z 2017 r. (Funchal, Madera).

Trudno przy tak małej liczbie materiałów konferencyjnych wyciągać jakiegokolwiek wnioski, niemniej daje się zauważyć, że spośród renomowanych konferencji wśród bibliologów i informatologów najpopularniejsza jest hiszpańska konferencja IBIMA, w ramach której, w sprawozdawczym okresie opublikowano aż pięć materiałów.

WNIOSKI

Likwidacja dyscypliny naukowej „bibliologia i informatologia” i włączenie jej do nowej dyscypliny „nauka o komunikacji społecznej i mediach” nie spowodowała utraty jej tożsamości. Wciąż funkcjonują na uczelniach jednostki organizacyjne kształcące w zakresie tej tematyki. Zachowały swą tożsamość czasopisma naukowe związane z przedmiotową tematyką, wciąż najpopularniejsze jest tu wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Faktem jest jednak, że „nauka o komunikacji społecznej i mediach” nie jest jedyną dyscypliną, którą deklarują specjaliści od bibliologii i informatologii.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że rankingi czasopism i wydawnictw nie zmieniły się zbyt od czasu badania po poprzedniej ewaluacji, gdzie bibliologia i informatologia była formalnie wyodrębniona jako dyscyplina naukowa (Drogosz, 2020).

Zmiany w rankingach związane są m.in. z tym, że kilka lat temu brane były pod uwagę publikacje formalnie sprawozdane w dyscyplinie (bez względu na tematykę), zaś na potrzeby niniejszego artykułu przeanalizowana została tematyka artykułów – także autorów, którzy zadeklarowali inną dyscyplinę niż „nauki o komunikacji społecznej i mediach”.

W publikacji z 2020 r. zamieszczone zostały wnioski wskazujące na niepełną reprezentatywność sprawozdanego dorobku omawianej tematyki (wówczas dyscypliny) wobec całego dorobku. Związane to było z ograniczeniami przy sprawozdawaniu dorobku (Drogosz, 2020). W ewaluacji z 2020 r. ta reprezentatywność jest jeszcze niższa. Wiąże się to z tym, że do ograniczeń doszły następujące:

– Jeden autor (zatrudniony na pełny etat przez cały okres sprawozdawczy) mógł w danej dyscyplinie sprawozdać zasadniczo co najwyżej cztery pełne udziały publikacyjne.

– Publikacje pracowników inżynieryjno-technicznych nie były w ewaluacji brane pod uwagę, jeśli autor wyraźnie nie zadeklarował zaliczenia do liczby N (w przypadku tej grupy pracowników nie było to obowiązkowe, choć obowiązkowy był wybór dyscypliny).

– Aby możliwe było sprawozdanie dorobku z danej dyscypliny, w podmiocie musiało dyscyplinę zadeklarować 12 pełnoetatowych pracowników. Jeśli więc podmiot uzyskał prawo do ewaluowania w dyscyplinie całkowicie niezwiązanej z bibliologią i informatologią, publikacje autorów związanych z tą tematyką mogły zostać zakwestionowane w przypadku sprawozdania w danej dyscyplinie.

Choć do ewaluacji można było sprawozdać dowolną liczbę publikacji (ograniczenia były realizowane poprzez aplikację), to jednak można wnioskować, że wiele publikacji naukowych z omawianej tematyki ewaluacja nie objęła. Z drugiej strony można – podobnie, jak przy poprzedniej oce-

nie – wyciągnąć wniosek, że dorobek sprawozdany do ewaluacji jest właśnie tym najcenniejszym.

Ewaluacja polskiej nauki to proces dynamiczny. Wciąż wyciągane są nowe wnioski z kolejnych cykli ewaluacyjnych. Zmieniają się zasady oceny, punktacja poszczególnych czasopism. Zmienia się zawartość ministerialnych wykazów. Po znacznym ograniczeniu liczby dyscyplin naukowych pojawiają się jednak nowe.

Czy tematyka bibliologiczno-informatologiczna ponownie stanie się kiedyś odrębną dyscypliną, czy też nie – dla osób specjalizujących się w niej wciąż stanowić będzie pewien obszar wiedzy o silnej tożsamości. Obszar posiadający własnych naukowców, specyficzny materiał badawczy i własne metody badawcze.

BIBLIOGRAFIA

- Drogosz, J. (2020). Dorobek piśmienniczy pracowników naukowych z dyscypliny bibliologia i informatologia w świetle oceny parametrycznej działalności naukowej polskich jednostek naukowych z 2017 r. *Przegląd Biblioteczny*, 88, (1), 65-80.
- Głowacka, E.; Kisilowska, M.; Świgoń, M. (2021). Analiza struktury przedstawicieli nowej dyscypliny – nauk o komunikacji społecznej i mediach. *Przegląd Biblioteczny*, 89, (3), 299-316.
- Kancelaria Sejmu RP (2020). Obwieszczenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych; [dostęp: 13.08.2023]. Dostępny w WWW: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20200000349>.
- Kancelaria Sejmu RP (2022). Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej; [dostęp: 13.08.2023]. Dostępny w WWW: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20220000661>.
- Ministerstwo Edukacji i Nauki (2020). Nowelizacja rozporządzenia w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej [online]. Ministerstwo Edukacji i Nauki; [dostęp: 7.08.2023]. Dostępny w WWW: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/novelizacja-rozporzadzenia-w-sprawie-ewaluacji-jakosci-dzialalnosci-naukowej>.
- Ministerstwo Edukacji i Nauki (2021) Komunikat Ministra Edukacji i Nauki w sprawie wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe [online]. Ministerstwo Edukacji i Nauki; [dostęp: 7.08.2023]. Dostępny w WWW: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/komunikat-ministra-edukacji-i-nauki-w-sprawie-wykazu-wydawnictw-publikujacych-recenzowane-monografie-naukowe>.

- Ministerstwo Edukacji i Nauki (2021) Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 grudnia 2021 r. o zmianie i sprostowaniu komunikatu w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych [online]. Ministerstwo Edukacji i Nauki; [dostęp: 7.08.2023]. Dostępny w WWW: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/komunikat-ministra-edukacji-i-nauki-z-dnia-21-grudnia-2021-r-o-zmianie-i-sprostowaniu-komunikatu-w-sprawie-wykazu-czasopism-naukowych-i-recenzowanych-materialow-z-konferencji-miedzynarodowych>.
- Ministerstwo Edukacji i Nauki (2023) Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 17 lipca 2023 r. w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych [online]. Ministerstwo Edukacji i Nauki; [dostęp: 20.08.2023]. Dostępny w WWW: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/komunikat-ministra-edukacji-i-nauki-z-dnia-17-lipca-2023-r-w-sprawie-wykazu-czasopism-naukowych-i-recenzowanych-materialow-z-konferencji-miedzynarodowych>.
- Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy (2022) Ewaluacja w liczbach [online]. SEDN – System Ewaluacji Dorobku Naukowego; [dostęp: 7.08.2023]. Dostępny w WWW: <https://sedn.opi.org.pl>.
- Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy (2022) Założenia ewaluacji [online]. SEDN – System Ewaluacji Dorobku Naukowego; [dostęp: 7.08.2023]. Dostępny w WWW: <https://sedn-cp.opi.org.pl/baza-wiedzy/zalozenia-ewaluacji/>.
- Zdziebłowski, Sz. (2020). Rozwiązania dla szkolnictwa wyższego i nauki w tzw. drugiej tarczy antykryzysowej [online]. Nauka w Polsce; [dostęp: 7.08.2023]. Dostępny w WWW: <https://naukawpolsce.pl/aktualności/news%2C81827%2Crozwiązania-dla-szkolnictwa-wyższego-i-nauki-zawarte-w-tzw-drugiej-tarczy>.

Artykuł w wersji poprawionej wpłynął do Redakcji 11 marca 2024 r.

JACEK DROGOSZ

Information Processing Center – National Research Institute

e-mail: jacek.drogosz@opi.org.pl

SCIENTIFIC OUTPUT IN THE FIELD OF BOOK STUDIES AND INFORMATION SCIENCE FROM 2017 TO 2021 IN LIGHT OF POLISH SCIENCE EVALUATION

KEYWORDS: Science evaluation. Book studies and information science. Social communication and media science. Scientific journals. Scientific publishers. Scientific conferences.

ABSTRACT: This article presents an analysis of the output of Polish researchers working in the field of book studies and information science, which used to be an independent scien-

tific discipline until 2018. The output analyzed was published from 2017 to 2021. **Thesis/Objective** – The aim of the study is to indicate the most popular journals, publishers and scientific conferences that release papers on the subject in question and to compare the results with the output reported in the previous evaluation. **Methods** – The material was prepared on the basis of data collected from the scientific output reported in the SEDN application during the parameterization process run in 2022. Having analyzed the meta-data of all reported publications, the author extracted those pertaining to the researched subject. Data on journals and publishers were ranked with the ranking method. Brief information on the conference materials was also provided. **Results/Conclusions** – The analysis showed that the abolition of the scientific discipline of book studies and information science did not have any significant impact on the shape of the rankings discussed. The related topics researched by Polish scientists have not changed and retain an independent identity. Despite predictions on the need to select other journals and publishers, the authors of the publications discussed in the article consistently follow the existing publishing traditions. It was indicated that the representativeness of the analyzed publications in the overall scientific output of the studied discipline had diminished compared to the previous evaluation.